

Tilbakeføring av folkeregisteret til 1801: Kan vi? Vil vi? Tør vi?

Kåre Bævre
Økonomisk institutt
Universitetet i Oslo

Årsmøte Norsk demografisk forening, 25. april 2006

Folkeregister 1801-2006

- ▶ Alle personer som har levd i Norge etter 1801 gis et personnummer
- ▶ Kjenner: fødselsdato, giftemålshistorie (sivilstand), dødsdato/ utflyttedato, bostedshistorie?
- ▶ Full oversikt over genealogier
- ▶ Åpner for å koble på andre individdata (for eksempel inntekt, yrkeshistorie, utdanning, gårdshistorie)

Min bakgrunn for forslaget

- ▶ Har jobba med koding og bearbeiding av kirkebøker
- ▶ Mål: Nasjonale tabuleringer 1801-1875
- ▶ Omlag 10 prosent av hele befolkningen
- ▶ Automatisert koding
- ▶ Noe erfaring med lenking (bydeler i Christiania 1918 og 1919)
- ▶ Vet lite om 1900-tallet
- ▶ Masse arbeid. Modent for et større prosjekt.

Korte svar på spørsmålene

- ▶ Kan vi?   Ja
- ▶ Vil vi?   Ja?
- ▶ Tør vi?   ??

Datagrunnlaget

- ▶ Folketellinger (1769), 1801, (1815, 1825, 1835), 1865, 1875, 1890, 1900, ...
- ▶ Nærmest komplett kirkebokføring fra midten av 1700-tallet
  - ▶ Fødte (døpte)
  - ▶ Gifte
  - ▶ Døde (begravde)
  - ▶ Konfirmerte
  - ▶ (Inn- og utflyttede)
- ▶ Innrapportert fødsler, giftemål og dødsfall fra 1866
- ▶ Oversjøisk emigrasjon (emigrantprotokollene) fra 1868
- ▶ Sentralt fødselsregister 1916
- ▶ Innvandring fra 1916
- ▶ Lokale folkeregister fra 1946 (primært flytting)
- ▶ Sentralt folkeregister fra 1964

Koblingsstrategi

- ▶ Alle folketellinger registreres og standardiseres
- ▶ Alle demografiske begivenheter registreres og standardiseres
- ▶ Lenking på tvers av kildene
  - ▶ Navn
  - ▶ Fødselsdato
  - ▶ Bosted
  - ▶ Familie
- ▶ Automatisk lenking er mulig og forsvarlig
- ▶ Kombinasjon med manuell lenking kan være ønskelig
- ▶ Statistisk lenking vs. genealogier

Alternative metoder

- ▶ Bruke sekundærkilder
  - ▶ Lokale slektshistorier
  - ▶ Slektsforskeres genealogier
- ▶ Sy sammen sentrale og lokale folkeregister

Hovedproblemer

- ▶ Kilderegistrering er tidkrevende. OCR er umulig (?)
- ▶ Svært mangelfull informasjon om flytting
- ▶ Langt mellom folketellingene
- ▶ Feil/mangler i data

Hvorfor hele landet?

- ▶ Sampling vanskeligjør lenking
- ▶ Har bedre kontroll på flytting enn for en geografisk avgrenset befolkning
- ▶ Mindre trunkering av data (dekker prosentvis flere livsløp)
- ▶ Stordriftsfordeler

Hvorfor Norge?

- ▶ Det historiske datagrunnlag er unikt internasjonalt
  - ▶ Gode og tidlige folketellinger
  - ▶ Pålitelig og tilnærmet komplett kirkebokføring
- ▶ Har et moderne folkeregister og betydelige mengder registerdata
- ▶ Mye er allerede gjort
- ▶ Betydelig frivillig aktivitet på lokalplan
  - ▶ Slektforskere
  - ▶ Samarbeidet mellom DIS-Norge og Riksarkivet
  - ▶ Lokalhistorier og slektshistorier

Hva er gjort andre steder?

- ▶ Geografisk og tidsmessig avgrensede familierestitusjoner/folkeregister
- ▶ Cambridge gruppen
- ▶ Quebec
- ▶ Island (deCODE Genetics)
- ▶ Hva blir nytt?
  - ▶ Dekker stor og nasjonal befolkning
  - ▶ Koblet opp mot dagens register

Hva kan registeret brukes til?

- ▶ Demografisk forskning
- ▶ Historie, økonomi, statsvitenskap og sosiologi
- ▶ Medisin og genetikk
- ▶ Navneforskning
- ▶ Kulturelt interessant (slektsforskere, lokalhistorie)

Eksempler på forskningstemaer

- ▶ De store linjer i fruktbarhetsutviklingen
- ▶ Kvinners deltagelse i arbeidslivet: Hvorfor? Konsekvenser?
- ▶ Industrialisering og familiestruktur
- ▶ Urbanisering
- ▶ Utvikling av inntektsfordeling
- ▶ Utdanning og familiebakgrunn
- ▶ Sammenheng mellom dødelighet på tvers av generasjoner
- ▶ Arvelighet av sykdommer
- ▶ Arv vs. miljø

Strategiske hensyn

- ▶ Styrker det Norge er relativt gode på: registerdata
- ▶ Utvikling i lesing av DNA vil aktualisere og revolusjonere debatten om arv vs. miljø

Hvorfor skal vi ikke gjøre det?

- ▶ Veldig ressurskrevende.
- ▶ Bedre å jobbe med mindre sampler og prioritere kobling mot annen informasjon?
- ▶ Personvern hensyn.

Hvor mye arbeid?

- ▶ Antall fødte 1800-1965: 8.350.000
- ▶ Kilderegistrering: Mange årsverk (70 prosent)
- ▶ Utvikling av prosedyrer for standardisering og lenking: Noen årsverk (10 prosent)
- ▶ Lenkning og validering: Få årsverk (10 prosent)
- ▶ Administrasjon og formidling: Få årsverk (10 prosent)
- ▶ Optimistisk overslag: 500 årsverk. Horisont på 10 år

Samarbeidspartnere

- ▶ Eksisterende kilderegistreringsenheter (RHD, Digitalarkivet)
- ▶ Arkivverket og SSB
- ▶ Forskningsmiljøer: Demografi, økonomi, historie, medisin
- ▶ Lokal- og slektshistoriske foreninger, DIS-Norge
- ▶ Bygdebokprosjekter
- ▶ Informatikere

Finansiering

- ▶ Forskningsrådet ('Nasjonalt løft mot 2014')
- ▶ Arbeidsmarkedstiltak/distriktsarbeidsplasser
- ▶ Dugnad og frivillighet er essensielt
- ▶ "Selge" til produksjonen av lokalhistorier
- ▶ Legemiddelindustrien?

Gjennomføring

- ▶ Må nok deles opp i mer realistiske/salgbare undermål
- ▶ Må prioritere:
  1. Koble sentrale folkeregisteret med lokale folkeregister (1946-)
  2. Registrere flere kilder for 1900-1945
  3. Jobbe med lokale undersøkelser for 1800-tallet, evt lenker rundt folketellingene
- ▶ Tilgjengelighet:
  - ▶ Offentlig tilgang til nominative data viktig for å motivere frivillige
  - ▶ Problematisk/umulig fra personvern hensyn

Strategi

- ▶ Bør i første omgang søke om midler til utredning
- ▶ Samarbeidspartnere må identifiseres og samordnes
- ▶ Jobbe for å fremme dugnadsinnsats
- ▶ Må konkretisere behov/nytteverdi
- ▶ Dokumentere gjennomførbarhet

Konklusjon

- ▶ Prosjektet er gjennomførbart
- ▶ Nytteverdien er stor og mangesidig
- ▶ Kostnadene er store
- ▶ Hovedmålet er trolig urealistisk
- ▶ Men: Mye arbeid pågår på flere fronter.
- ▶ Hovedmålet kan være en samordnende visjon, og spore til ekstra innsats